GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 196 i 197. 10. Grudnia 1817.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 30. Listopada. — Patentem z dnia 22go Stycznia r. b. zachował sobie N. Cesarz Jegomość mianowanie Kommissyi, któraby się w działaniach funduszu umarzania prowizyynego długu kraiowego rozpatrzyła, i o tem bezpośrednio Jego C. K. Mci sprawę zdała. Ta Kommissya, ustanowiona po upłynieniu pierwszego półrocza od zaprowadzenia funduszu umarzaiącego, przełożyła N. Panu w skutku pierwszego roztrząśnienia swoiego, poniższe zdanie sprawy, którego osnowa zgodna iest oraz z podanym do wiadomości publiczney wykazem działań, tudzież maiątku i przychodów tegoż funduszu.

„Nayiaśnieyszy Panie! Przez naywyższą uchwałę z dnia 26go Sierpnia 1817go do Waszey C. K. Mości Ministra Stanu, Konferencyi i Przychodów, Hrabiego Stadiona wydaną, otrzymali z nayglębszem uszanowaniem podpisani zaszczytne przeznaczenie na Współczłonki w Kommissyi, która się w toku interessów i w działaniach funduszu umarzania prowizyynego długu kraiowego rozpatrzyć, i o tem Waszey C. K Mci bezpośrednio sprawę nayuniżeniey zdać iest obowiązaną.

W powinnem dopełnieniu tego naywyższego rozkazu zgromadziła się Kommissya dnia 22go b. m., gdzie złożone sobie ze strony Dyrekcyi funduszu umarzaiącego wywody działań oneyże w pierwszem półroczu, obeymuiące rachunki i wykazy stanu maiątkowego funduszu umarzania prowizyynego długu kraiowego, tudzież przychodów tego funduszu i przepisanego użycia onychże, przeyrzała i roztrząsnęła.

Że zaś Kommissya nie tylko ma na siebie włożony obowiązek rozpatrzenia się w działaniach funduszu umarzaiącego, lecz także i dochodzenia skutków tych działań, przeto dnia 27go b. m. przedsięwzięła także skontrowanie effektów, z których się stan maiątkowy funduszu umarzaiącego składa.

W załączonym tu protokóle wszystkiemi wykazami opatrzonym, raczysz Wasza C. K. Mość nayłaskawiey rozważyć szczegóły procedury i uznanie Kommissyi.

Stan maiątkowy funduszu umarzania długu kraiowego, którego zasadowy maiątek dnia 1go Marca 1817 przy rozpoczęciu działań nowo utworzonego Instytutu umarzaiącego 50,135,627 ZR. 21 1/4 Kr. wynosił, pomnożył się z końcem miesiąca Sierpnia 1817, o 5,676,474 ZR. 26 1/2 Kr.

Przychody fundussowe, które z dniem 1wszym Marca 1817go 3,174,450 ZR. 30 Kr. wynosiły, otrzymały przy końcu sześciomiesięcznego zawiadywania 159,953 ZR. 14 Kr. nadrostu.

Przychody funduszu obracaią się wyłącznie na ciągłe wykupywanie kraiowych Obligacyi, a przez te działania zostały w ciągu pierwszego półrocza 5,115,700 ZR. prowizyynego długu kraiowego z obiegu wyciągnięte.

Przez ninieysze nayuniżeńsze zdanie sprawy dopełnia Kommissya z nayglębszem uszanowaniem podpisana, danego iey nayłaskawszego zlecenia.

W Wiedniu dnia 28. Września 1817.

(Podpisano) Adam Hrabia Nemes,
Zastępca Prezesa C. K. zjednoczoney Deputacyi wykupna i umarzania.
Antoni Hrabia Lanckoroński.
Cl. Kawaler de Füljed,
C. K. Radca nadworny.
Józef de Hauer,
C. K. Radca nadworny.
Jan Henryk Kawaler de Geymüller,
tymczas. Dyrektor Banku.
J. Konrad Hippenmayer,
tymczas. Dyrektor Banku.

Dnia 29go Listopada spalono publicznie w Wiedniu znowu Dziesięć Milionow Złotych Reńskich papierowych pieniędzy, które weszły drogą dobrowolney pożyczki, otworzoney Patentem z dnia 29go Października 1816go. (Ogółem więc spalono iuż 160 milionow ZR. pieniędzy papierowych.)

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazety Nowego-Yorku umieściły szczegóły o żegludze północno Amerykańskiey fregaty Kongres, która P. Tylera, iako Ajenta Zjednoczonych Stanów Ameryki północney do Pethiona i Christofa (Króla Haityckiego) do wyspy St. Domingo,

potem zaś do wyspy S. Małgorzaty, do Kumany, Barcelony i do la Guayry woziła. W ostatnim tym porcie zachorował P. Tyler na gorączkę i umarł na okręcie. Według wiadomości przez tę fregatę nadeszłych zdaie się, że Pethion wzbraniał się wypłacić summę, którą Rząd Zjednoczonych Stanów za szkody handlowe od niego żądał. Maryn rka iego składała się z fregaty, z korwety i z bryga, które wszystkie w Zjednoczonych Stanach zbudowane były. Rząd iego, lubeć woyskowy, ma przecież bydź bardzo łagodny. Przeciwnie pannie Henryk Christophe bardzo despotycznie, i włada Poddanymi swoimi według upodobania. Wystawił on w głębi Kraiu na górach prawie niedostępnych twierdzę, którą działami mocno osadził, aby się tam w razie napadu nieprzyiacielskiego mógł schronić.

Z Nowey Hiszpanii (Mexyku) nie słychać w Zjednoczonych Stanach nic takowego, z czegoby się o nowych postępach woyska Miny i Aurego dmyślać można było. Tymczasem nie przestaią niektore gazety Amerykańskie doradzać Rządowi Zjednoczonych Stanów, aby się strony powstańców chwycił, i staraią się to wszelkiemi sposobami popierać; lecz na te ich podszepty odpowiada Północno-Amerykańska urzędowa gazeta National-Intelligencer, w ten sposób: „Między podżeganiami do woyny przeciwko Hiszpanii, które w pismach publicznych czytamy, przytacza gazeta Weekly-Register zdarzenie, któreby nas do czynnych kroków pobudzić powinno. Maią bowiem pewni ludzie, którzy się za Obywateli Ameryki północney udawali, pod banderą powstańcow Ameryki południowey w niewolę bydź zabranymi, i znaydować się teraz w więzieniu Hawannahskiem. Mamy ze wszech miar kilka sprawiedliwych pobudek do woyny z Hiszpaniią, lecz owo zdarzenie do nich nie należy. Zjednoczone Stany nie mogą się wdawać w obronę tych Obywateli swoich, którzy dobrowolnie Kray swóy opuszczaią, aby pod obcą banderą szczęścia swoiego szukali. Smierć Makawleja, który zginął iako ofiara ducha rycerskiego, co go na równiny Ameryki południowey do boiu przeciwko Hiszpańskiey sile zbroyney zaprowadził, byłaby równie tak słuszną pobudką do woyny, iako i wyżey pomieniona. Prawie podobne nieporozumienie zachodzi w inney z gazet naszych względem klęski i zamordowania Majorów Perrego i Gordona (Obywateli Ameryki północney), tudzież innych 40 osób w głębi Nowey Hiszpanii. Rozprawiaią o tem, iak gdyby o iakowem targnieniu się Hiszpańskiey siły zbroyney na Amerykańską. Ależ to iest zupełnym błędem. Owe osoby składały oddział woyska Miny, które do Nowey Hiszpanii wtargnęło. Pokonane orężem woyska Hiszpańskiego, doznały takiego losu, iaki zwyczaynym iest w tey woynie, gdzie ani wieku, ani płci nie ochraniaią. Z ubolewaniem spostrzegamy, że zagadnienia tak ważne, nad któremi się właśnie dopiero teraz ściśle narady zaczynaią, przez rozumowania, iakiemi są powyższe, które się rzeczy wcale nie tyczą, tylko zaciemniane i bardziey w kłane, aniżeli wyiaśniane bywaią. Te zagodnienia należy przed rozwiązaniem onychże doyrzale rozważyć, nie zaś przy wpływie namiętnych przesądów lub ducha stronnictwa rozstrzygać."

Ameryka Hiszpańska.

W Madrycie otrzymano wiadomości z Mexyku do dnia 8go Kwietnia dochodzące. Urzędowe doniesienia przez gazetę Madrycką ogłoszone okazuią, że ieszcze do tey chwili w rozmaitych mieyscach boy toczono, a to z zaiadłością, o którey się Dowodcy Hiszpańscy napowiedzieć nie mogą. „Zwycięztwo (piszą oni) nie opuszcza wprawdzie chorągwi naszych, ależ wawrzyny nasze są krwią zbroczone. Kilkunastu Dowodców powstańcow odrzuciło amnestyę, i zbroyną rękę musiano sobie zabezpieczyć posiadanie Xaliaki, Misantli i Xonokatlanu." O Minie nie ma żadnych innych wiadomości, iak tylko z gazet Angielskich. Listy z Hawannahu nie zgadzaią się w swoich doniesieniach o tym młodym Jenerale, którego imie wsławiać się poczyna.

Francya.

Z Paryża donoszą pod dniem 13. Listopada co następuie: „Izba Deputowanych otrzymała iuż teraz ostateczne urządzenie swoie. P. Deserre został (*iakeśmy iuż w przeszłym numerze gazety naszey donieśli*) Prezesem oneyże. Co niedawno iako podobieństwo przepowiadano, potwierdziło się teraz. Na kandydatów do urzędu Prezesa, Wice-Prezesów i Sekretarzy, nie wybrano ani iednego Ultrarojalisty; równie też żaden wyraźnie znany członek oppozycyi, do żadnego urzędu od Izby Deputowanych zwisłego, mianowanym nie został. Między kandydatami na urząd Prezesa widziano z ukontentowaniem takich ludzi, którzy się w przeszłey Izbie zamiłowaniem zasad konstytucyynych, otwartością i umiarkowaniem zalecili. Wice-Prezesami i Sekretarzami mianowano po części Deputowanych całkiem na stronie Ministrów będących, częścią zaś takowych, którzy własnym idą torem, ale zazwyczay z większością głosów trzymaią. Z Niepodległych, równie iako i z Ultrarojalistów, nikt się do

Biora nie dostał. Sam nawet Lassite nie miał nigdy więcey, nad 17 głosów; co świadczy, że strona iego w Izbie bardzo iest słabą. — Ultrarojaliści liczą ieszcze w Zgromadzeniu sześćdziesiąt i kilka stronników swoich; to znaczy: że niemal takowa liczba oświadczyła się podczas mianowań na stronę ich przewodników, luboć wiadomo, że kilkunastu z owych, którzy w tym duchu głosowali, właściwie Ultrarojalistami nie są. — Skoro adres Królowi złożony będzie, maią się podać proiekta do praw względem wolności druku i konkordatu. W budżecie maią, iak słychać, ieszcze niektóre odmiany nastąpić, z którego to powodu takowy dopiero za dni 14 Izbie Deputowanych przełożonym zostanie."

Dnia 18. Listopada o godz. 8mey wieczorem, przyiął Król w sali tronowey wielką Deputacyę Izby Deputowanych, która mu następuiący adres złożyła:

„N. Panie! Wierni Twoi Poddani, Deputowani Departamentów, dziękuią Ci za pociechę i pomoc w rozliczonych cierpieniach, które wycięczaiące woyny, dwa nieprzyiacielskie wtargnienia, osadzenie (woyskiem sprzymierzonem) ziemi naszey, i rok nieplenny na Francyę zwaliły. W tey stoli krytyczności okazały się wielkie cnoty publiczne i prywatne. Nieszczęście zahartowało ducha narodowego; węzły między Monarchą i Poddanym, między Obywatelem i Obywatelem, ściśley się skoiarzyły. Porządek i spokoyność, które w wolnych Zgromadzeniach obieraiących panowały, są dowodem zgody między Narodem i Królem iego, i stwierdzaią przywiązanie Ludu do Dynastyi W. K. Mości i do daney mu Ustawy konstytucyyney. Lud Twóy ugiął się z boleścią, ale w milczeniu, pod traktatami z Listopada 1815go. Podiąwszy nayostateczniey sze natężenia dla dopełnienia onychże, i doświadczywszy przez pełne nieszczęść lata ciągłey surowości wyraźnych warunków owych traktatów, nie możemy wierzyć, aby takowe mogły w sobie ukrywać dotkliwsze ieszcze skutki, których żadna ze stron, co ie zawierały, przewidzieć nie zdołała. Mądrość W. K. Mości będzie zrozumianą i wspieraną przez światłą politykę, kieraiącą losem innych Europeyskich Narodów. Położy się słuszna granica szlachetnemu poświęceniu się; zbliży się kres uwolnienia nas od ciężaru osadzenia Kraiu (przez woysko sprzymierzone), a ziemia nasza będzie nakoniec zupełnie oswobodzoną! Wtenczas to dopiero będzie mogła Francya owoców pokoiu używać, kredyt swóy ustalić, wewnętrzną pomyślność swoią ożywić i stopień swóy między Naród zaiąć. Duch Ustawy konstytucyyney i honor narodowy objawiły się w tem, co nam W. K. Mość o przygotowaniach do nowego prawa względem zaciągu woyskowego oznaymiłeś. Wszyscy Twoi Poddani, miłościwy Królu, idą za głosem Monarchy, który w tak wysokim stopniu iest Francuzem; żadna ofiara nie będzie dla nich za wielką dla zapewnienia dostoyności Oyczyznie, a niepodległości Koronie Twoiey. Pomnożony wydatek, któregoby dopełnienie owego prawa wymagało, będzie równie, iak nadspodziane wydatki, które Skarb opędzać musiał, zastąpionym po części z tych oszczędzeń, które W. K. Mość nakazałeś, a które przez nieszczęście czasu naszego nieodzownym są dla nas obowiązkiem. Izba Deputowanych dzieliła zawsze na przeszłych posiedzeniach swoich gorliwość W. K. Mości o Religiię, i o przyzwoite utrzymanie sług oneyże. Nowe prawa, które nam W. K. Mość zwiastuiesz, przywrócą trwałą zgodę między Kościołem i Królestwem, będąc opartemi na Ustawie konstytucyyney, na prawach Państwa teraz istnących, i na swobodach Kościoła Gallikańskiego. Pod opieką praw owych okaże się Duchowieństwo Francuzkie, iak w naypięknieyszych czasach dzieiow naszych, obrońcą praw i swobód naszych. Prawa, maiące bydź wydanemi na korzyść Religii Państwa, nie zaszkodzą innym wyznaniom, gdyż prawa ich nieodzownie uświęconemi pozostaną. Wychowanie narodowe, dokończone na stałych zasadach, połączy się z Religiią dla wpaiania w młodzież miłości Monarchy, posłuszeństwa prawom, i wierności w dopełnianiu powinności obywatelskich. We własnem uczuciu tego dobra, które z serca Twoiego wypływa, mogłeś W. K. Mość powiedzieć: „Czuię, iż od Ludu moiego kochany iestem!" Szczęśliwy ten Naród, którego Król, z powszechnem przyznaniem to sobie dać może świadectwo. Tak iest N. Panie! Ufność Ludu Twoiego ku Tobie, wzmocniona tem, co im okazuiesz, nadaie Rządowi Twoiemu siłę, która żadnych, iedynie tylko na pewne okoliczności wyrachowanych praw nie potrzebuie. Oby Niebo stratę naszą wynagrodziło wkrótce nowemi dziedzicami Twoiego ducha i prerogatyw Twoich, nowemi zakładami sławy i pomyślności! Jedno z Dzieci Twoich rozszerzyło właśnie, w podróży swoiey po Departamentach naszych, zgodę i pokóy. Niech ono za to wraz z zadowolnieniem Króla swoiego, przyymie podziękowanie Narodu."

Król dał na to następuiącą odpowiedź:

„Żywo iestem wruszonym uczuciami, które Mi w imieniu Izby wynurzacie. Z radością przyymuię tę szczęśliwą wróżbę, którą Mi czynicie. Dla ziszczenia oneyże polegam na zgodzie i iedności uczuć, obrad i czynow, które iedynie spokoyność Francyi zapewnić mogą."

Dokończenie (*przerwaney w przeszłym numerze gazety naszey*) mowy P. Deserre, Prezesa Izby Deputowanych, mianey na posiedzeniu teyże Izby dnia 14. Listopada, względem nowego urządzenie oneyże: „Urazy osobiste (mówił P. Deserre), które się w Izbie, częstokroć z wielkiem zgorszeniem zdarzały, wymagaią karności; powinna więc Izba, według przykładu innego Zgromadzenia prawodawczego (Angielskiego), mieć władzę skazywania obrażaiących na karę kilkodniowego więzienia. (*Tu zaczęto szemrać.*) Inney, ieszcze niebezpiecznieyszey okoliczności, to iest rozdwaiania się (scission), przez któreby mnieyszość Izbą władać mogła, gdyby przez samo tylko odeyście swoie, rozwiązanie oneyże sprawiała, można zapobiedz przez to, ieżeli Izba liczbę Współczłonków swoich do ważności iey rospraw potrzebną, na daleko mniey, aniżeli na połowę onychże ustanowi. To rozporządzenie było iuż z wielkim pożytkiem na Zgromadzeniach obieraiących zachowywanem, a Izba ma prawo do zaprowadzenia go także i u siebie. Izba Parów składaiąca się z 154 Współczłonkow, uznała obecność trzeciey części onyhże za dostarczaiącą do iey zupełności. Angielska Izba niższa, która się przeszło z 600 Współczłonków składa, obradnie zawsze, kiedy ich tylko 40 iest obecnych. Dla Francuzkiey Izby Deputowanych możnaby liczbę 60 Współczłonków za dostateczną poczytywać. Tym sposobem nie zatamnie się tok rospraw, osobliwie, gdy się wydarzyć może przypadek, w którymby Izba przez wielką część roku zgromadzoną zostawać musiała.“ Nakoniec ieszcze proponował Mówca, aby na przyszłość rozstrzyganie względem ważności wyboru Deputowanych do Izby należało, i aby ważność ich wszystkich, razem wziętych, przez Prezesa oświadczaną była; tudzież, aby na przyszłość iuż więcey żaden Deputowany dwóch Departamentów zastępować nie mógł, a to dla zapobieżenia większemu wpływowi onychże. Te iuż od roku 1815go przygotowane propozycye do odmian w urządzeniu Izby, przeczytał Mówca w kształcie artykułów pomienione urządzenie uzupełniaiących, a Izba uchwaliła, aby ie wydrukować i w Biórach porozdawać.

Mowa ta i proponowane w niey odmiany w urządzeniu Izby, znalazły w gazetach Paryzkich przeciwników swoich. Artykuł w gazecie codzienney (Quotidienne) wyraża wątpliwość, czyli Izbą Deputowanych może sama takowe przedsiębrać odmiany, gdy urządzenie oneyże Król w prawo iuż zamienił. Odmiana może przyyść do skutku tylko przez trzy gałęzie Władzy prawodawczey, a początkowanie prawa do Króla należy; bowiem Izba może prosić Monarchę o proponowanie prawa, które ona za dobre uznaie, lecz sama go proponować nie może.

Między Dowodcami i Przełożonymi od Ministerium Woyny zawisłymi, dzieią się od niedawnego czasu owe reformy, które przez całą Radę ministeryalną za zasadę uznane zostały. Teraźnieyszy Minister Woyny stara się mianowaniami swoiemi naprawić nie iedną niesłuszność przez poprzednika iego popełnioną. Umieszczaią Jenerałów i Officerów, którzy przez ducha stronnictwa upośledzeni byli, chociaż się przy każdey sposobności zalecali. Owo zgoła zdaie się, iż przyiąć chcą tę zasadę, że dla utworzenia dobrego woyska potrzeba dobrych Wodzów i takich Officerów, którzy zaufanie żołnierzy posiadaią, i których osobiste zasługi są znane.“

Przybyli do Lwowa dnia 6go, 7go i 8go Grudnia.

JW. Baworowski Mikołay Hrabia, z Wiednia. — W. Brodowicz Doktor Medycyny, z Wiednia. — W. Brzozowski Sylwester, z Kamionki. — W. Czarnołuski Franciszek, z Rossyi. — P. Cellier Klaudyusz, z Paryża. — W. Czaykowski Ignacy, z Dziedacza. — W. Gnatkowski Ignacy Syndyk, z Brodow. — W. Kędzierski Stanisław, z Babiatyna — W. Kosturski Gabriel, z Dynowa. — W. Kamiński Kommissarz prywatny, z Rossyi. — W. Kremarski Komornik graniczny, z Sambora. — W. Lewandowski Maxymilian, z Radgorza. — W. Massok Doktor Medycyny, z Wiednia. — W. Mikołaiewicz Dziedzic, z Żółkwi. — P. Madritsch Jan Muzyk, z Wiednia. — P. Machtschein Fereol, z Paryża. — W. Niezabitowski Józef, z Żółkwi. — W. Naraiewski Assessor, z Brodów — W. Orzechowski Jan, z Horpinia. — P. Riga Jerzy kupiec, z Czerniowiec. — W. Sokołowski Felix, z Stojenny. — W. Swiderski Stanisław, z Polski. — W. Wierzbicki Jan, z Rossyi. — W. Wisłocka Ewa, z Rossyi. — P. Wailand Ernest, z Paryża.

Wyiechali ze Lwowa dnia 6go, 7go i 8go Grudnia.

P. Ackloque kupiec, do Brodów. — W. Billets C. K. Porucznik, do Żółkwi. — W. Bobowski, do Przemyśla. — P. Bauman Julian kupiec, do Brodów. — W. Czesnowski Iakób, były Podpułkownik Polski, do Żółkwi.— W. Czarnecki Jan, do Żółkwi.— W. Duchet Radca gubernialny, do Rzeszowa. — W. Dembiński Samisław, do Przemysla — W. Gniewosz Wiktor, do Rudek. — W. Horodyski Leon, do Sambora. — W. Ines Leon Kapitan Polski, do Polski — W. Komar Henryk, do Przemyśla. — W. Kepestyński Wincenty, do Sambora. — W. Malczewski Kajetan, do Rossyi. — W. Nowakowski Paweł, do Tarnopola. — W. Olszewski, do Brzeżan. — JW. Potocki Hrabia, były Jenerał-Major Rossyyski, do Rossyi. — JW. Rzewuska Hrabina, do Rossyi. — W. Rosenwerth, do Polski. — JW. Stadnicki Xawery Hrabia, do Sandecza. — W. Swistelnicki Alex, do Żółkwi. — P. Schmidt Aktor, do Węgier. — W. Trzeciecki Mikołay, do Rossyi. — W. Włodek Józef, do Wisłobokow.